

A FÉLSZÁZADOS MAGYAR KÖNYVSZEMLE.

1876-ban — mely esztendőhöz könyvtárunkban több rendkívül nagyjelentőségű kezdeményezés emléke is fűződik — a hazai könyvtárügy felkarolására folyóirat indult meg, *Magyar Könyvszemle* címmel, a könyvtár akkori vezetőjének, FRAKNÓI Vilmosnak szerkesztésében. Ez a legelső és hosszú időn át egyetlen magyar könyvészeti folyóirat tehát jelen, 1925-re szóló kötetével betölti fennállásának első félszázadát.

Ez öt évtized alatt közlönyünk állandóan középpontja maradt a hazánk területén egyre nagyobb buzgalommal s egyre céltudatosabb megszervezettséggel folyó bibliografiai tevékenységnek. Ép ezért az e kötettel lezáródó ötven évfolyam egyúttal hű tükörképe a magyarországi könyvkultúra utolsó félszázadának is.

A hasábjainkon folyóiratunk megindulása óta megjelent közleményekről itt még nagyjából sem akarunk számot adni, annál kevésbbé, minthogy rövidesen közrebocsátjuk az eddigi évfolyamok tüzetes repertoriumát. Ez hivalkodó szó nélkül, pusztán a benne felsorolt szerzők és dolgozatok számával és változatosságával minden ünnepi visszaemlékezésnél többet mond majd a *Magyar Könyvszemle* multjáról.

E multa emlékezve csak azok nevét jegyezzük még ide hálánk jeléül s egyszersmind példaadásul is, kik közlönyünk irányítását intézték, színvonalát biztosították s ezzel a *Magyar Könyvszemle*-t közműveltségi életünk fontos szervévé emelték. Ezek (a már említett FRAKNÓI kívül): CSONTOSI János, ki másfél évtizeden át végezte a szerkesztői teendőket; SCHÖNHERR Gyula, ki a könyvtár belső életében 1892-ben beállt nagyobb megrázkódtatás után a következő évtől kezdve szerkesztette az új kiadói módozatok közt s Új folyam jelzéssel meginduló folyóiratot; KOLLÁNYI Ferenc, ki 1902-től 1911 derekáig állt annak élén; s végül GULYÁS

Pál, ki a legutóbbi 1924. évi folyam kibocsátása után vált meg a szerkesztői teendőktől. Gazdag tapasztalatokat értékesítő lelkes munkájuk méltó az utókor megbecsülésére.

Ennyit a multról. Beszélhetünk-e a jövőről is? Bizonyos, hogy napjaink nem alkalmasak ígéretésekre és fogadkozásokra, ha nem csupán ünnepi szólamul szánjuk azokat, hanem komolyan beváltandó munkatervül is. Súlyos esztendőket élünk, gazdasági nyomorunk kihat minden közműveltségi munka feltételeire is. Folyóiratunk a legutóbbi esztendők során egyre nagyobb időközökben s egyre szűkebb térre szorítva jelent meg; s a közel jövőtől sem remélhetünk gyökeresebb javulást.

Ilyen viszonyok között e félszázados fordulón csak hűséget fogadunk multunkhoz és becsületes igyekezetet a jövőre. A mult örökségéből pedig mindenekelőtt azt az eddig híven követett elvet óhajtjuk ezután is munkánk elé szabni, mely annak idején e folyóiratot életre szólította: hogy t. i. benne könyvtárunk elsősorban a maga érdekei számára nyerjen organumot.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy ezentúl nem kívánjuk szolgálatainkat egyszersmind az egész hazai könyvtári ügynek felajánlani, s azt sem, hogy a külföld magyar és különleges bibliografiai érdekű anyagát nem iparkodunk ismertetéseink körébe vonni.

De terjedelemben megfogyatkozott füzeteink egybeállításánál vezetöelvül azt tűzzük magunk elé, mit 1893-ban, közlönyünk új folyamának megindulásakor, annak szerkesztője így fogalmazott meg:

«A *Magyar Könyvszemle*, mint a múzeumi könyvtár hivatalos kiadványa, elsősorban arra van hivatva, hogy e tudományos kincsekben gazdag, kiválóan magyar jellegű nagy könyvtár iránt a szakkörök és a nagyközönség érdeklődését ébren tartsa. Ismertetni fogja annak egyes csoportjait, a szorosan vett könyvtárat, a hirlaposztályt, a levéltárat és a kéziratgyűjteményt; bemutatja e csoportok ritkaságait; beszámol az évi gyarapodásról, a végzett munkákról; ellenőrzi az egyes osztályoknál netalán jelentkező hiányokat, s teljes, megbízható képet adva a könyvtár belső

életéről, a nyilvánosságot hívja fel a mutatkozó haladás mértékének megbíráására.»

Vigasztalan sorsunkban sem mondunk le róla, hogy ezentúl is e «haladás»-t szolgáljuk. Adja a Gondviselés, hogy annak mértéke továbbra is megbírja a nyilvánosság bírálatát!

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM
ORSZ. SZÉCHÉNYI-KÖNYVTÁRA.